

N:o 22.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående veterinärrättningen i Skara; gifven Stockholms slott den 31 december 1887.

Kongl. Maj:t, som godkänt Riksdagens beslut att veterinärrättningen i Skara skall ombildas till en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och militära hofslagare och tillika der fortfarande underhållas en sjukvårdsanstalt för husdjur, vill, under hänvisning till hvad bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden innehåller, härmed föreslå Riksdagen att

dels för nämnda inrättning godkänna stat slutande å 8,000 kronor, enligt hvad statsrådsprotokollet närmare utvisar, och afsedd att tillämpas från och med den 1 juli 1889,

dels, jemte det att nuvarande ordinarie anslag till veterinärrättningen i Skara, 4,100 kronor, från och med år 1889 nedsättes med 1,500 kronor, eller till 2,600 kronor, anvisa till uppehållande af inrättningens verksamhet under nämnda år på extra stat, 4,950 kronor,

dels och medgifva, att t. f. föreståndaren vid inrättningen, lektorn Gustaf Victor Hofling och instruktionssmeden derstädes Carl Adam Wiegandt må, hvar för sig, från och med den 1 Juli 1889 under sin

återstående lifstid åtnjuta å allmänna indragningsstaten årlig pension till belopp af 3,200 kronor för Hoffing och 800 kronor för Wiegandt.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. G. Hammar skjöld.

---

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 31 december 1887.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern THEMPTANDER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
VON KRUSENSTJERNA,
friherre TAMM,
friherre PEYRON.

Departementschefen, statsrådet Hammarskjöld, anförde härefter följande:

»I skrifvelsen den 17 maj 1886, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, anmälde Riksdagen bland annat, att Riksdagen, som till behandling förehaft så väl Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anvisande på extra stat för år 1887 af 12,900 kronor till uppehållande af undervisningen vid veterinärinrättningen i Skara som ock ett inom Andra Kammaren framställt förslag angående samma inrättning, dels för sin del beslutit: att, när de dåvarande eleverna vid nämnda inrättning afslutat den för dem bestämda lärokurs, inrättningen skulle ombildas till en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och

militära hofslagare; att der fortfarande finge underhållas en sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest lämplig praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren borde lemnas åt dem, som ville sig deraf begagna; att till underhåll af inrättningen med nämnda omfattning finge användas inkomsten af Hernqvistska donationen och det af C. U. Uggla, A. Hellstadius och Thunberg m. fl. lemnade kapital, vidare arrende-medlen af statens egendom Brogården och hvad af nu utgående ordinarie statsanslag kunde finnas erforderligt; dels ock, under vilkor att ofvanberörda beslut vunne Eders Kongl. Maj:ts godkännande, till veterinärinrättningen i Skara på extra stat för år 1887 beviljat ett anslag af 12,400 kronor.

Vid föredragning häraf den 4 juni 1886 täcktes Eders Kongl. Maj:t, med godkännande af hvad Riksdagen beslutit i afseende å veterinärinrättningen, föreskrifva, att nya elever icke skulle vid inrättningen i dess nuvarande skick antagas, samt anbefalde medicinalstyrelsen att, efter vederbörandes hörande, inkomma med yttrande och förslag angående veterinärinrättningens ombildande i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts beslut.

Till åtlydnad af denna nådiga befallning har medicinalstyrelsen i skrifvelse den 26 januari 1887, med öfverlemnande af till ärendet hörande handlingar åberopat ett af styrelsen redan i skrifvelse den 19 november 1884 i ämnet afgifvet förslag. Detta förslag, hvilket af Eders Kongl. Maj:t i hufvudsak godkändes och lades till grund för Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning till 1885 års riksdag, innefattade, att inrättningen skulle hafva till uppgift dels anordnandet af en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och militära hofslagare, dels vidmakt-hållandet af en sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest undervisning i husdjurens sjukvård skulle lemnas åt dem af den kringliggande traktens befolkning, som ville deraf begagna sig. På det att berörda läroanstalt måtte kunna uppfylla sitt ändamål, ansåges följande personal för densamma behöflig, nemligen:

en föreståndare, legitimerad veterinär, hvilken skulle hafva till åliggande att meddela hofslagarelärlingarne teoretisk undervisning i hofbeslagslära, handhafva vården af de å inrättningen uppvisade eller derstädes aflemnade sjuka husdjur samt till personer, som dertill anmälde sig, på stället lemna klinisk undervisning i behandling af husdjur;

en instruktionssmed, hvilken skulle meddela undervisning i hofbeslagskonst åt civila och militära hofslagare samt sjelf eller genom egna arbetare utföra hofbeslag å hästar; och

två drängar för de sjuka djurens skötsel, gröfre sysslors förrättande m. m.

Af de lokaler, som vid inrättningen finnas, skulle för den ifrågasatta organisationen af läroanstalten tagas i anspråk: en karaktersbyggnad, hvari borde upplåtas bostad åt föreståndaren samt rum för boksamlingens inrymmande; en af sten uppförd smedjebyggnad, innehållande bostad åt instruktionssmeden, rum för lärlingarne, föreläsningssalar, rum för drängarne samt en smedja med 6 äsior, äfvensom följande vid inrättningen befintliga byggnader, nemligen ridhus och stall jemte ett närbeläget separationsstall, vidare ett skolider och nödiga uthus.

Ett handlingarna bifogadt, från direktionen öfver veterinärinrättningen infordradt, den 8 september 1886 afgifvet yttrande i frågan, öfverensstämde hufvudsakligen med medicinalstyrelsens här ofvan anförda förslag; dock hemställde direktionen huruvida icke undervisningen vid den tillämnade hofbeslagsskolan borde omfatta ej blott hofvens sjukdomar och deras behandling, utan äfven husdjurens skötsel och vård under friska tillståndet jemte deras bostäders ändamålsenliga uppförande och inredning, samt vidare om icke den kliniska undervisningen vid sjukvårdsanstalten borde så anordnas, att föreståndaren å bestämda och kungjorda tider, i sammanhang med de sjuka djurens besigtigande, skulle hålla föreläsningar angående sjukdomarnes beskaffenhet och dervid lemna anvisning, huru enklare åkommor hos husdjuren borde behandlas, äfvensom att eleverna vid hofbeslagsskolan skulle vara skyldiga och andra personer, efter föregående anmälan hos föreståndaren, berättigade att, så långt utrymmet medgäfvde, närvara vid och åhöra dessa föreläsningar.

Mot detta direktionens förslag, i hvad detsamma skilde sig från det af medicinalstyrelsen den 19 november 1884 afgifna, har emellertid medicinalstyrelsen erinrat, att, då det beslutits, att veterinärinrättningen i Skara skulle ombildas till en fullständig hofbeslagsskola för utbildande af civila och militära hofslagare, samt att der fortfarande skulle underhållas en sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest lämplig praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren lemnades dem, som ville sig deraf begagna, så ansåge medicinalstyrelsen, att hofbeslagsskolan i Skara borde anordnas lika med de tvenne förut befintliga skolorna af sådant slag, nemligen de vid veterinärinstitutet i Stockholm och vid Alnarp. Vid dessa skolor mottoges såsom civila lärlingar endast smideskunniga personer, hvilka efter genomgången teoretisk och praktisk kurs utexaminerades såsom hofslagare. För dem vore lärotiden så upptagen för förvärfvandet af kun-

skaper och färdighet i hofbeslagsyrket, att de svårligen kunde medhinna att inhemta undervisning i husdjurens skötsel och vård under friska tillståndet samt husdjurens bostäders ändamålsenliga uppförande och inredning, likasom de med hänsyn till bristande förkunskaper saknade förutsättningarna för inhemtande af en sådan undervisning. Att för hofslagarelärlingarne förlänga kursen för att bibringa dem kunskaper i ett ämne, som för dem ej vore behöfligt, komme sannolikt att förminska antalet inträdesökande. Uti hofbeslagsundervisningen erhöle lärlingarne kännedom om hofvens sjukdomar samt deras behandling, och syntes derföre ej behöfva upptaga tiden med att bevista kliniken för husdjurens sjukdomar i allmänhet. För de militära hofslagarelärlingarne vore kursen bestämd till sex månader, emedan man ej alltid bland dem kunde erhålla synnerligt smideskunniga personer, och emedan dessa lärlingar derjemte skulle utbildas såsom sjukvårdssoldater för arméns hästar. Omfånget af denna deras kurs vore faststald, och en särskild lärobok för ändamålet utgifven. Dessutom och då beslutet angående veterinärrättningen i Skara innefattade, att vid sjukvårdsanstalten skulle lemnas praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren, syntes dermed ej kunna afses genomförda föreläsningskurser, utan endast redogörelser för enklare åkommor och deras behandling samt undervisning i anläggandet af förband, sammanfästandet af sår, ingifning af läkemedel m. m., hvarom närmare föreskrifter borde lemnas genom särskilda instruktioner för anstalten och de dervid anställda personer, sedan förslag härtill afgifvits af den styrelse Eders Kongl. Maj:t kunde komma att för inrättningen tillsätta.

Beträffande bostaden åt föreståndaren för den nya inrättningen har direktionen ansett, att denne skäligen borde få tillgodonjuta alla de bostads- och uthuslägenheter jemte trädgård, som af nuvarande föreståndaren begagnades, och att således hela karaktersbyggnaden, med undantag af hvad som erfordrades för boksamlingens inrymmande, borde åt föreståndaren upplåtas. Häruti har medicinalstyrelsen för sin del instämt, dock att, då, efter frånräknande af de för boksamlingen afsedda rum, icke alla de öfriga rummen i karaktersbyggnaden syntes vara för föreståndaren nödvändiga, dessa derföre endast tills vidare, och för så vidt de ej för inrättningen behöfdes, borde få af honom disponeras.

Det af medicinalstyrelsen redan år 1884 framlagda och nu åberopade samt af direktionen för veterinärrättningen i Skara för dess del biträdda förslaget till stat för den nya hofbeslagsskolan och sjukvårdsanstalten för husdjur var af denna lydelse:

Inkomster:

arrendeafgiften för hemmanet Brogården med tillhörande quarn och torp, hvilken afgift, såsom delvis beroende af markegången, något vexlar, men med säkerhet kan beräknas till	kr. 3,000: —
arrendeafgifter för öfriga till inrättningen upplåtna fastig- heter	» 1,400: —
afkastningen af det utaf Uggla, Hellstadius och Thunberg till premier afsedda kapital	» 75: —
räntor å inrättningens kapital, 18,550 kronor	» 925: —
statsanslag	» 2,600: —
	<hr/>
Summa	kr. 8,000: —

Utgifter:

föreståndaren, jemte fri bostad, lön 2,500 kronor, tjänst- göringspenningar 1,000 kronor	kr. 3,500: —
instruktionssmeden, jemte fri bostad, lön	» 1,000: —
hvarjemte instruktionssmeden må för egen räkning och med egna arbetare bestrida skoning af hästar, utan att lik- väl lärlingarnes undervisning derigenom får lida något intrång;	
förbrukning af jern, kol och redskap under en fyra måna- ders kurs för 12 civila och sex månaders kurs för 12 militära hofslagare efter 30 kronor för hvarje lärling	» 720: —
två drängar, jemte bostad, lön 450 kronor för hvardera ...	» 900: —
ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervis- ningsmateriel och onera m. m.	» 1,005: —
premier till lärlingarne, motsvarande afkastningen af det utaf Uggla, Hellstadius och Thunberg för ändamålet donerade kapital	» 75: —
byggnaders underhåll	» 800: —
	<hr/>
Summa	kr. 8,000: —

Jemte erinran derom att eleverna vid veterinärrättningen i Skara komme att avsluta den för dem bestämda kurs vid slutet af juni månad 1889, hvadan inrättningen då skulle, enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 4 juni 1886, upphöra att vara undervisningsanstalt för veterinärer samt derefter öfvergå till sin nya uppgift att vara en fullständig hofbeslagsskola och klinisk sjukvårdsanstalt för husdjur, har direktionen för inrättningen i underdånig skrifvelse den 13 september 1887 anført, att för uppehållande af inrättningens verksamhet under förra hälften af år 1889 erfordrades, utöfver beviljade bostadsförmåner, endast hälften af de i nu gällande stat upptagna löner och arfvoden för föreståndaren och fyra lärare, eller tillsammans ..... kr. 7,000: —

stipendier åt elever	»	250: —
premier åt elever vid examen	»	90: —
skatter och onera, som betalas under förra hälften af året	»	125: —
hälften af öfriga, i staten förslagsvis uppförda anslag, eller 1,425 kronor, som för vinnande af jemn slutsumma utförts med	»	1,485: —
Summa kr.		8,950: —

Om härifrån afräknades dels hälften af inrättningens till 5,400 kronor beräknade årliga inkomst kr. 2,700: — dels ock hälften af det till ett belopp af 4,100 kronor för inrättningen uppförda ordinarie statsanslag .....

»	2,050: —	»	4,750: —
så utgjorde återstoden kr.		4,200: —	

och har direktionen hemställt, att sistberörda belopp, 4,200 kronor, måtte på extra stat för veterinärrättningen beviljas för förra hälften af år 1889, om och i den mån samma belopp icke kunde utgå af det ordinarie anslag, som Eders Kongl. Maj:t kunde täckas äska på ordinarie stat för år 1889 och följande år för uppehållande af inrättningen i dess ombildade skick och enligt den därför gjorda inkomst- och utgiftsberäkning.

Vidare har direktionen förnyat sin i förut ingifna skrivelser gjorda anhållan, det Eders Kongl. Maj:t måtte täckas bereda t. f. föreståndaren för veterinärrättningen, lektorn Gustaf Victor Hoffling och instruktionsmeden Carl Adam Wiegandt rättighet att från och med den 1 juli 1889 uppföras på allmänna indragningsstaten för att derifrån åtnjuta årlig pension, Hoffling till ett belopp af 4,000 kronor och Wiegandt med 1,000

kronor; hvarjemte direktionen upplyst, att lektorn Carl Rudolf Walter, under förhoppning att aflöningsförmånerna icke bestämdes lägre än i den föreslagna nya staten, förklarar sig villig att blifva föreståndare för den ombildade inrättningen, hvartill direktionen ock ansåge honom lämplig. Men för den händelse att han icke till nämnda befattning antoges, har direktionen hemställt, att jemväl Walter måtte från och med den 1 juli 1889 varda uppförd å allmänna indragningsstaten med årlig pension till belopp af 3,500 kronor.

Medicinalstyrelsen, som erhållit nådig befallning att öfver direktionens nu ifrågavarande framställning afgifva underdånigt utlåtande, har i skrifvelse den 21 oktober 1887 tillstyrkt bifall till den af direktionen föreslagna staten för veterinärinrättningen under förra hälften af år 1889 och beredandet i sammanhang dermed af det angifna extra anslaget, på sätt direktionen derom hemställt, hvarefter från och med juli månad sistnämnda år den föreslagna nya staten skulle för den ombildade inrättningen börja tillämpas.

Vidkommande frågan om pensioner åt ofvanbemälde tre lärare vid inrättningen har medicinalstyrelsen, med åberopande af hvad styrelsen redan i sin skrifvelse den 19 november 1884 härom föreslagit, och med erinran att ingen af inrättningens lärare innehade ordinarie befattning eller vore försedd med fullmakt, anfört bland annat, att, ehuru t. f. föreståndaren, lektorn Hofling, icke innehaft ordinarie tjänst, han likväl, då den ifrågavarande nya organisationen skulle den 1 juli 1889 träda i verket, vid denna tidpunkt varit vid inrättningen anställd i 34 år och, såsom född den 21 mars 1828, då uppnått en lefnadsålder af 61 år, hvadan det torde anses billigt, att han vid tiden för den nya organisationens genomförande öfverflyttades till allmänna indragningsstaten med rätt till en årlig pension, som styrelsen ville föreslå till ett belopp af 3,200 kronor, utgörande 80 procent af hans lektors aflöning; att instruktionssmeden Wiegandt, hvilken, född den 21 november 1815, redan nu uppnått en ålder af mer än 72 år och varit vid inrättningen anställd sedan år 1842 samt nu hade i kontant aflöning 1,000 kronor, på grund af sin långt framskridna ålder och långvariga tjenstgöring jemväl vore förtjent af att likaledes från och med juli månad 1889 uppföras å allmänna indragningsstaten med en årlig pension, hvars belopp medicinalstyrelsen föresloge till 800 kronor, således äfven efter en beräkning af 80 procent utaf hans nu innehafvande kontanta aflöning; samt att i fråga om lektorn Walter, hvilken vore född den 25 oktober 1843, och således

numera 44 år gammal, samt under 12 $\frac{1}{2}$ år haft att bestrida dels en adjunktsbefattning, dels en lektorstjänst vid inrättningen, styrelsen ansåge sig böra föreslå äfven honom till upptagande å allmänna indragningsstaten med ett årligt pensionsbelopp af 1,500 kronor, hvilket belopp dock kunde inbesparas, derest Walter skulle efter den beslutade omorganisationen ingå såsom lärare vid den nya hofbeslagsskolan och sjukvårdsanstalten för husdjur eller erhålla annan motsvarande inkomst i statens tjänst.

Statskontoret, som den 2 december 1887 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i fråga om de sålunda föreslagna pensionerna, har deruti, lika med medicinalstyrelsen, förordat t. f. föreståndaren, lektorn Hofling, och instruktionssmeden Wiegandt till pension på sätt och med de belopp medicinalstyrelsen för dem tillstyrkt, men deremot, beträffande t. f. lektorn Walter, funnit honom, med afseende på hans lefnadsålder och jemförelsevis korta tjänstetid, icke hafva berättigade anspråk till upptagande på indragningsstat, hvadan statskontoret icke ansett sig kunna framställningen i denna del till nådigt bifall förorda.

Emot de af medicinalstyrelsen sålunda framställda förslag har jag ingenting att anmärka, utom att jag, lika med statskontoret, anser någon pension för t. f. lektorn Walter icke behöfva ifrågakomma. Äfven de gjorda beräkningarna af kostnaderna för anstalten så väl i sitt gamla skick under första hälften af år 1889 som för framtiden i dess nya skick synas mig ej gifva anledning till anmärkning.

Af det för inrättningen å ordinarie stat hittills uppförda belopp, 4,100 kronor, skulle alltså ett belopp af 2,600 kronor, eller det bidrag af statsmedel, som inrättningen för framtiden anses årligen behöfva, böra å ordinarie stat qvarstå. Det nuvarande ordinarie anslaget, 4,100 kronor, skulle således minskas med 1,500 kronor. Af dessa 2,600 kronor skulle hälften eller 1,300 kronor jemte 2,700 kronor af anstaltens egna, till 5,400 kronor beräknade inkomster vara tillräckliga för att betäcka utgifterna för anstalten i dess nya skick under halfåret från den 1 juli 1889 till årets slut. För bestridande af de till 8,950 kronor beräknade utgifterna för den del af år 1889, hvarunder inrättningen skulle fortgå i sin gamla verksamhet, skulle finnas tillgängliga 1,300 kronor af statsanslaget samt 2,700 kronor af anstaltens egna inkomster, eller tillhopa 4,000 kronor. Den summa af 4,950 kronor, som ytterligare erfordras, torde, då behovet skulle upphöra med år 1889, böra beredas genom ett å extra stat uppfördt anslag å detta belopp.

Med stöd af hvad sålunda blifvit utredt och anfördt, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att

dels för nämnda inrättning godkänna ofvan omförmälda stat, slutande å 8,000 kronor och afsedd att tillämpas från och med den 1 juli 1889,

dels, jemte det att det nuvarande ordinarie anslaget till veterinärinrättningen i Skara, 4,100 kronor, nedsättes med 1,500 kronor eller till 2,600 kronor, anvisa till uppehållande af inrättningens verksamhet under nämnda år på extra stat 4,950 kronor,

dels ock medgifva, att t. f. föreståndaren för inrättningen, lektorn Hofling, och instruktionssmeden Wiegandt må, hvar för sig, från och med den 1 juli 1889 under sin återstående lifstid åtnjuta å allmänna indragningsstaten årlig pension till belopp af 3,200 kronor för Hofling och 800 kronor för Wiegandt.»

Hvad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas med den lydelse bilagan *E* vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

A. von Krusenstjerna.
